

NÁMĚSTÍ VÁCLAVA BENEŠE TŘEBÍZSKÉHO V KLECANECH

Vítězslava Rothbauerová, Kristýna Holubová

Výběrového řízení na zpracovatele projektové dokumentace na revitalizaci náměstí Václava Beneše Třebízského v Klecanech jsme se zúčastnili v roce 2010. Předmětem řešení byla obnova náměstí, vybudování nových zklidněných komunikací, pěších cest, veřejných prostranství a návrh mobiliáře. Součástí byla i úprava stávajícího parku a jeho rozšíření východním směrem až k původní požární nádrži, návrh vodoteče a vodních ploch s využitím dvou stávajících pramenů. Celková plocha řešeného území byla 10 157 m². Vpracovali jsme studii, dokumentaci k územnímu řízení a projekt pro stavební povolení. Realizace probíhala v letech 2011 a 2012.

Z historie

Město Klecany se nachází severně od Prahy na pravém břehu Vltavy na návrší nad řekou. První zmínka o městě se objevuje v Deskách zemských v roce 1316. Jméno obce pochází z 10. století. Historie Klecan je velmi dlouhá a bohatá. Její význam potvrzuje i řada archeologických výzkumů a nálezů na částech klecanského katastru, z nichž některé pocházejí již z 10. století. Část historie je možno hledat i v díle klecanského kaplana, spisovatele Václava Beneše Třebízského, který zde prožil svoje nejlepší tvůrčí léta. Ve svých povídkách oživuje historii tohoto místa. Klecanské náměstí nese jeho jméno.

Náměstí Václava Beneše Třebízského se nachází v centrální části města Klecan. Nad jeho severním okrajem se zvedá návrší s kostelem Nanebevzetí Panny Marie a zámek – dominantami obce. Původní náves byla ohraničena na severu, východě a západě venkovskými domky a na jihu budovou sokolovny. Dne 28. října 1922 byla na náměstí odhalena socha v podobě české ženy jako památník 49 občanům Klecan padlým za 1. světové války. Socha byla umístěna v parčíku před sokolovnou, dívala se západním směrem do Klecánek k Vltavě. V roce 1977, v rámci úprav návsi, byly na západní straně zbourány venkovské domky a na jejich místě bylo postaveno nákupní středisko. Současně byla socha přemístěna do centra náměstí. Při restauraci pomníku v roce 1983 byly na podstavce doplněny tři desky se jmény padlých obyvatel Klecan na bojištích i v koncentračních táborech za druhé

světové války. V roce 1989 byla sokolovna zbourána a náměstí bylo zvětšeno. Stalo se příliš rozlehlým vzhledem k nízké výšce domů, které ho ohraničovaly, a ztratilo tak svoji původní úměrnost a intimnost.

Stav před realizací

V roce 2011 bylo celé náměstí průjezdné pro automobilovou dopravu. Na jeho ploše byla stanice autobusů s otočkou a centrální parkovací plocha. Plocha náměstí měla převážně zpevněný živичný povrch. V severní části náměstí byl parčík se vzrostlou zelení a s památníkem obětem I. a II. světové války. V severovýchodním výběžku náměstí se nalézala bývalá požární nádrž a komunikace s živичným povrchem podél svahu. Náměstí ohraničovala ulice Do Klecánek s oboustranným stromořadím vzrostlých stromů.

Návrh

Náměstí bylo navrženo jako prostor, kde bude převládat pohyb pěších obyvatel a který bude sloužit pro komunikaci a setkávání občanů, pro posezení, odpočinek jak dospělých, tak dětí. V jeho středu byla vytvořena plocha pro pořádání společenských a kulturních akcí, na níž na severu navazuje park s vodotečí a vodní plochou. V návrhu byly sledovány tyto zásady řešení:

- Byla navržena nová organizace dopravy, průjezdnou komunikací zůstala pouze silnice, která prochází podél objektu služeb směrem k zámku, faře a ke kostelu.

- Ostatní zpevněné plochy byly navrženy jako zklidněné obytné ulice.
- Byla odstraněna průjezdnost středu náměstí.
- Zastávka autobusů byla z prostoru náměstí odstraněna, obě stanice byly navrženy podél ulice Do Klecánek
- Náměstí bylo navrženo jako centrální shromažďovací prostor pro pořádání společenských a kulturních akcí a jiných aktivit města.
- Do prostoru náměstí byl vložen nový systém jeho ohraničení pomocí dvou řad stromů navržených ve směru sever – jih. Navržené aleje jsou umístěny tak, aby zůstala zachována možnost dostavět náměstí v původní stopě bývalého objektu Sokolovny.
- Na náměstí bylo umístěno 56 parkovacích stání.
- Náměstí bylo doplněno městským mobiliářem – lavičkami, krytými zastávkami MHD, informačními tabulemi, prolézačkou a houpačkami, odpadkovými koši, stožáry veřejného osvětlení, vlajkovými stožáry, hodičkami apod.
- Pomník padlým je zapojen do řešení centrálního prostoru pro společenské a kulturní akce. Je navržen v ose zpevněné plochy, před ním je vytvořen menší pietní prostor. Pomník je osazen na podstavce o výšce cca 1,5 m tak, aby opět vynikla jeho původní velikost a silueta.
- V jižní části náměstí je trávník s univerzální plochou pro sportovní akce (míčové hry, kluziště), divadelní představení, letní kino apod. V budoucnosti je možno opět náměstí zmenšit a uzavřít do původního tvaru, který odpovídá měřítku a velikosti stávajících objektů.

- Na řešeném území byla provedena inventarizace stávajících dřevin. Na jejím základě byl vypracován dendrologický průzkum, v němž byly zaznamenány hodnoty stávajících dřevin. Zdravé vzrostlé stromy byly zachovány, navržené ke kácení byly nahrazeny novou výsadbou, především domácími druhy dřevin, které odpovídají příslušnému rostlinnému společenstvu.
- V parku, v severní části náměstí, byly navrženy dvě vodní plochy spojené mezi sebou vodotečí v otevřeném korytu. Napájeny jsou ze dvou pramenů, které vyvěrají v blízkosti původní požární nádrže. Pro vodoteč byl využit přítok vody z pramenů s přirozeným nátokem. Odtok je pro-

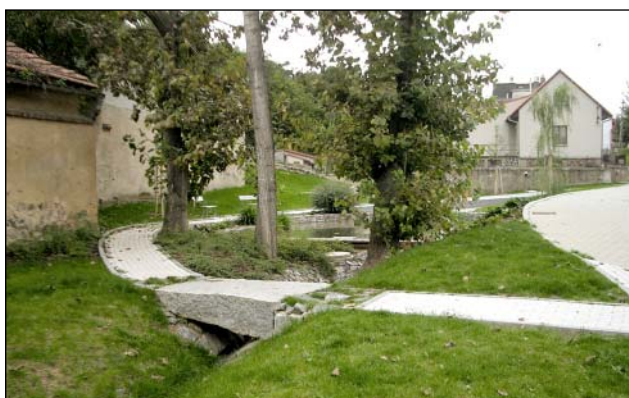
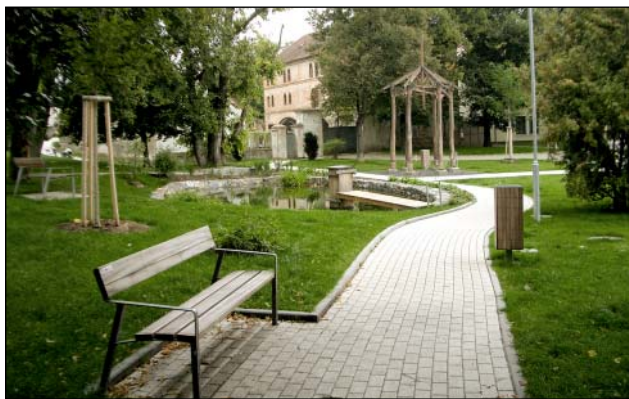
veden pomocí zatrubnění do stávající kanalizace. Podél břehové čáry byl vysázen doprovodný pruh vegetace, který bude plnit funkci biokoridoru a měl by sloužit jako vegetační filtr, zachycující splaveniny.

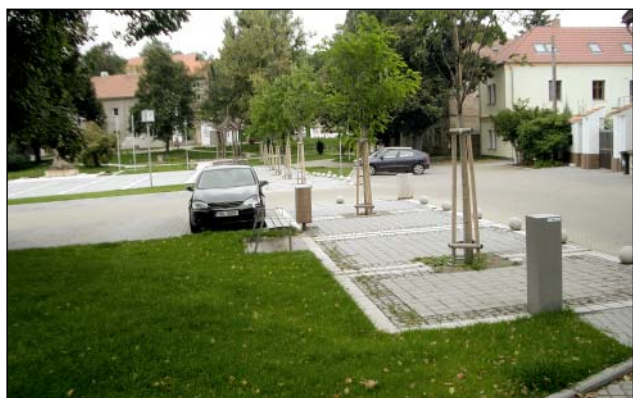
- Na východní straně parku, v blízkosti jedné z vodních ploch, byl navržen odpočinkový kout se zelení, lavičkami a hřištěm pro děti. Vodoteč mezi dvěma vodními plochami je dlouhá 80 m. Teče podél pěší komunikace a výškový rozdíl 2 m překonává pomocí menších kaskád.
- Navržený potok byl osázen atraktivními bahenními a vlhkomilnými trvalkami, navržená volná kompozice přispěje k vytvoření kvalitní přírodní scenérie. Na ostatní ploše

jsou navrženy domácí druhy dřevin, které odpovídají příslušnému rostlinnému společenstvu.

Slovo investora

Město Klecany získalo dotaci na projekt „Revitalizace náměstí V. B. Třebízského v Klecanech“ v roce 2010. Smlouva o dotaci byla podepsána s Regionální radou regionu soudržnosti Střední Čechy v březnu 2011. Celkové výdaje pro projekt byly schváleny ve výši 17,7 mil. Kč. Dotace z ROP Střední Čechy byla ve výši 72,5 % a rozpočet města hradil výdaje ve výši 27,5 %. Dodatečné práce byly hrazeny z rozpočtu města.

Stavba náměstí byla zahájena v květnu 2012 a ukončena na podzim 2012. Na projekt z dotace navazovala II. etapa – dokončení náměstí – oprava části stávajících komunikací Do Klecánek a Do Kaštan, vybudování parkovacích stání a chodníků. Tato část byla dokončena na jaře 2013.

Celý projekt byl za město Klecany zaštiťován starostou Klecan Ivo Kurhajcem. V sobotu 1. prosince 2012 se v rámci vánočních dní konalo slavnostní otevření náměstí a parku. Projekt byl koncipován tak, aby zvýšil bezpečnost chodců a využil lépe prostor pro setkávání. Rovněž

měl zkvalitnit vzhled centra města a toto očekávání splnil. Plocha náměstí je nyní využívána dospělými, mládeží a dětmi.

*Ing. arch. Vítězslava Rothbauerová
Atelier Dům a Město*

*Ing. Kristýna Holubová
MěÚ Klecany*

Grafický doprovod: archiv Atelieru Dům a Město

ENGLISH ABSTRACT

Václav Beneš Třebízský Square in Klecany, by Vítězslava Rothbauerová & Kristýna Holubová

A tendering process for the project architect of the revitalization of Václav Beneš Třebízský Square in Klecany took place in 2010. The subject of the assignment was the renovation of the square, construction of new quiet communications, pathways and public areas and the design of urban furniture in an area of 10,157m². Another part of the project was a new arrangement of the park and its enlargement to the east, as far as to the former fire pond, with a design for a stream and body of water using two existing springs. Studies, documentation for spatial proceedings and a project for planning permission were produced. The works took place during the years 2011 and 2012.